

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

27 januari 2010

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek
wat de persoonlijke verschijning en de poging
tot verzoening bij echtscheiding betreft**

AMENDEMENTEN

Nr. 5 VAN DE HEER **TERWINGEN**

Art. 3 (*nieuw*)

Een artikel 3 invoegen, luidend als volgt:

“Art. 3. In artikel 1263 van hetzelfde wetboek, vervangen bij wet van 30 juni 1994, worden de woorden “Wanneer de rechtbank de persoonlijke verschijning van de partijen heeft gelast,” vervangen door de woorden “Wanneer de wet de persoonlijke verschijning van de partijen eist of de rechtbank deze heeft gelast,”.

VERANTWOORDING

Luidens artikel 1263 Ger. W. kan de echtgenoot die niet verschijnt, van zijn rechtsvordering vervallen worden verklaard wanneer de rechtbank de persoonlijke verschijning van de partijen heeft gelast.

Voorgaande documenten:

Doc 52 **1511/ (2008-2009):**

001: Wetsvoorstel van mevrouw Lahaye-Battheu c.s.
002: Addendum.
003 en 004: Amendementen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

27 janvier 2010

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code judiciaire en ce qui
concerne la comparution personnelle et la
tentative de conciliation en cas de divorce**

AMENDEMENTS

N° 5 DE M. **TERWINGEN**

Art. 3 (*nouveau*)

Insérer un article 3, rédigé comme suit:

“Art. 3. Dans l'article 1263 du même Code, remplacé par la loi du 30 juin 1994, les mots “Lorsque le tribunal aura ordonné la comparution personnelle des parties,” sont remplacés par les mots “Lorsque la loi exige la comparution personnelle des parties ou que le tribunal l'aura ordonnée,”.”

JUSTIFICATION

En vertu de l'article 1263 du Code judiciaire, l'époux qui fait défaut lorsque le tribunal a ordonné la comparution personnelle des parties peut être déclaré déchu de son action.

Documents précédents:

Doc 52 **1511/ (2008-2009):**

001: Proposition de loi de Mme Lahaye-Battheu et consorts.
002: Addendum.
003 et 004: Amendements.

Onduidelijk is of de echtgenoot die niet verschijnt, hoewel de wet zijn verschijning eist, van zijn rechtsvordering vervallen kan worden verklaard. De huidige tekst van de wet is op dit punt niet duidelijk. Sommige rechtsgeleerden zijn om die reden van oordeel dat de sanctie niet kan worden toegepast ingeval de wet de persoonlijke verschijning eist (zie J.-P. MASSON, “*La loi du 27 avril 2007 réformant le divorce*”, J.T. 2007, 540).

De indiener is van oordeel dat de sanctie ook van toepassing moet zijn ingeval partijen verplicht zijn te verschijnen volgens de wet. Dit wordt verduidelijkt in de tekst van artikel 1263 Ger. W. De rechter behoudt in alle geval zijn beoordelingsmarge. De echtgenoot die niet verschijnt “kan” van zijn rechtsvordering vervallen worden verklaard.

Nr. 6 VAN DE HEER TERWINGEN

Art. 1/1 (*nieuw*)

Een artikel 1/1 invoegen, luidend als volgt:

“Art. 1/1. In artikel 1254 van het Gerechtelijk Wetboek, vervangen bij de wet van 27 april 2007, wordt een paragraaf 4/1 ingevoegd, luidend als volgt:

“§ 4/1. Van zodra de eerste rechtsvordering wordt ingesteld, informeert de griffier de partijen over de mogelijkheid tot bemiddeling door hen onverwijld de tekst van de artikelen 1730 tot 1737, vergezeld van een door de Koning opgestelde informatiebrochure en een lijst van de erkende bemiddelaars die zijn gespecialiseerd in familiezaken en gevestigd zijn in het betrokken gerechtelijk arrondissement toe te zenden.””

VERANTWOORDING

Indieners zijn van oordeel dat ernaar moet worden gestreefd om scheidende partners ertoe aan te zetten om via bemiddeling en dialoog te komen tot een akkoord dat kan gelden zowel voor, tijdens als na de scheiding. Zowel het proces van de bemiddeling als de gevolgen van een bemiddeld akkoord bieden belangrijke voordelen (zie de toelichting bij wetsvoorstel DOC 52-1250/001, p. 5-7). Ook in de rechtspraktijk wordt het nut van bemiddeling erkend.

Partijen kunnen echter niet worden gedwongen te opteren voor bemiddeling. Zij dienen een geïnformeerde keuze te kunnen maken tussen enerzijds het bemiddelingstraject en anderzijds het conflicttraject.

De omschakeling van het bemiddelingstraject naar het conflicttraject en *vice versa* dient op ieder tijdstip in de procedure te kunnen gebeuren. Indieners zijn van oordeel dat partijen die uit de echt willen scheiden best zo vroeg mogelijk worden geïnformeerd over het bestaan en het nut van het bemiddelingstraject.

Or, si l'époux fait défaut alors que la loi exige sa comparution, on ne sait pas clairement s'il peut être déclaré déchu de son action. Le texte actuel manque de précision à cet égard. Certains juristes considèrent pour cette raison que la sanction ne peut être appliquée lorsque la loi exige la comparution personnelle (voir J.-P. MASSON, “*La loi du 27 avril 2007 réformant le divorce*”, J.T. 2007, 540).

Nous estimons que la sanction doit également être applicable lorsque la loi oblige les parties à comparaître. Le présent amendement clarifie ce point dans le texte de l'article 1263 du Code judiciaire. Le juge conserve en tout état de cause sa marge d'appréciation. L'époux qui fait défaut “peut” être déclaré déchu de son action.

N° 6 DE M. TERWINGEN

Art. 1/1 (*nouveau*)

Insérer un article 1/1 rédigé comme suit:

“Art. 1/1. Dans l'article 1254 du Code judiciaire, remplacé par la loi du 27 avril 2007, il est inséré un paragraphe 4/1 rédigé comme suit:

“§ 4/1. Dès que la première action est intentée, le greffier informe les parties de la possibilité de médiation en leur envoyant immédiatement le texte des articles 1730 à 1737, accompagné d'une brochure d'information établie par le Roi et d'une liste des médiateurs agréés spécialisés en matière familiale et établis dans l'arrondissement judiciaire concerné.””

JUSTIFICATION

Les auteurs estiment qu'il convient d'inciter les partenaires en instance de divorce à parvenir, par le biais de la médiation et du dialogue, à un accord qui peut s'appliquer tant avant que pendant et après le divorce. Tant le processus de médiation que les conséquences d'un accord obtenu par la médiation présentent des avantages importants (voir les développements de la proposition de loi DOC 52-1250/001, p. 5-7). La pratique juridique reconnaît également l'utilité de la médiation.

Les parties ne peuvent cependant pas être contraintes à opter pour la médiation. Elles doivent pouvoir choisir en connaissance de cause entre, d'une part, le parcours de médiation et, d'autre part, le parcours conflictuel.

Le passage du parcours de médiation au parcours conflictuel et *vice versa* doit pouvoir s'opérer à tout moment de la procédure. Les auteurs estiment qu'il est préférable d'informer au plus tôt les parties souhaitant divorcer de l'existence et de l'utilité du parcours de médiation.

Om die reden bepaalt dit amendement dat de griffier de partijen bij het instellen van een vordering tot echtscheiding onmiddellijk op de hoogte brengt van het bestaan en het nut van bemiddeling. Ingeval de echtscheiding bij verzoekschrift wordt ingesteld, dient de griffier samen met de gerechtsbrief (zie art. 1034*sexies* Ger. W.) de tekst van de artikelen 1730 tot 1737 van het Gerechtelijk Wetboek inzake bemiddeling alsook een informatiebrochure en een lijst met erkende bemiddelaars die gespecialiseerd zijn in familiezaken en gevestigd zijn in het betrokken gerechtelijk arrondissement toe te zenden. Indien de vordering bij dagvaarding wordt ingeleid, brengt de griffier de partijen op de hoogte op het tijdstip waarop de zaak wordt ingeschreven op de algemene rol (zie art. 716 Ger. W.).

Op die manier kunnen partijen rustig kennis nemen van het bemiddelingstraject. In de informatiebrochure vinden de partijen een antwoord op de meest voorkomende vragen terug. Indien zij dit wensen, kunnen zij contact opnemen met een erkende bemiddelaar in familiezaken voor bijkomende inlichtingen.

Dit levert geen overdreven bijkomende werklust op voor de griffiers. Ingeval de echtscheiding wordt ingeleid bij verzoekschrift is de griffier steeds verplicht om een gerechtsbrief te verzenden. De inleiding van de echtscheiding bij dagvaarding is eerder de uitzondering. Enkel de echtscheiding op grond van artikel 229, § 1, van het Burgerlijk Wetboek (bewijs van onherstelbare ontwrichting) dient immers verplicht bij dagvaarding te worden ingesteld (art. 1254, § 1, 1ste lid Ger. W.).

In het amendement wordt ook niet nader bepaald op welke wijze de griffier de informatie stuurt aan de partijen. Dit kan dus zowel samen met de gerechtsbrief als bij gewone brief of zelfs elektronisch. Hierdoor blijft de meerkost ook zeer beperkt.

De Koning wordt belast met de opstelling van een informatiebrochure over het bestaan en het nut een beroep te doen op de bemiddeling bedoeld in het zevende deel van het Gerechtelijk Wetboek alsook een lijst van bemiddelaars die een erkende opleiding hebben gevolgd.

Nr. 7 VAN DE HEER TERWINGEN

Art. 4 (*nieuw*)

Een artikel 4 invoegen, luidend als volgt:

“Art. 4. Artikel 1/1 is van toepassing op de rechtsgedingen die worden ingesteld na de inwerkingtreding van deze bepaling.”

VERANTWOORDING

Dit amendement voert een overgangsbepaling in. Het bij het vorige amendement ingevoegde artikel 1/1 dat ertoe strekt bij de instelling van een vordering tot echtscheiding

C'est pourquoi le présent amendement dispose que le greffier informe immédiatement les parties qui intentent une action en divorce de l'existence et de l'utilité de la médiation. Si la procédure en divorce est introduite par voie de requête, le greffier doit joindre au pli judiciaire (visé à l'article 1034*sexies* du Code judiciaire) le texte des articles 1730 à 1737 du Code judiciaire sur la médiation, ainsi qu'une brochure d'information et une liste des médiateurs agréés spécialisés en matière familiale et établis dans l'arrondissement judiciaire concerné. Si la procédure en divorce est introduite par voie de citation, le greffier communique ces informations aux parties lorsque la cause est inscrite au rôle général (cf. art. 716 du Code judiciaire).

Cela permet aux parties de s'informer calmement sur la médiation. La brochure d'information répond aux questions les plus fréquentes des parties. Si ces dernières souhaitent obtenir des informations complémentaires, elles peuvent se mettre en rapport avec un médiateur agréé spécialisé en matière familiale.

Cette innovation n'alourdit pas exagérément la charge de travail des greffiers. Lorsque la procédure en divorce est introduite par voie de requête, le greffier est toujours tenu d'adresser un pli judiciaire, l'introduction par voie de citation étant plutôt exceptionnelle. En effet, seule la procédure de divorce fondée sur l'article 229, § 1er, du Code civil (preuve de désunion irrémédiable) doit obligatoirement être introduite par voie de citation (art. 1254, § 1er, alinéa 1er du Code judiciaire).

Le présent amendement ne précise pas non plus les modalités de l'envoi de ces informations par le greffier. Cet envoi peut dès lors s'effectuer par pli judiciaire, par simple lettre, ou même par courrier électronique. Ce choix permet de limiter fortement le surcoût.

Le Roi est chargé d'établir une brochure d'information sur l'existence et l'utilité du recours à la médiation prévue dans la septième partie du Code judiciaire, ainsi qu'une liste des médiateurs qui ont suivi une formation agréée.

N° 7 DE M. TERWINGEN

Art. 4 (*nouveau*)

Ajouter un article 4 rédigé comme suit:

“Art. 4. L'article 1er/1 s'applique aux procédures engagées après l'entrée en vigueur de la ceste disposition.”

JUSTIFICATION

Le présent amendement insère une disposition transitoire. L'article 1er/1, inséré par l'amendement précédent, qui vise la communication d'informations sur l'utilité d'un recours à la

informatie te verstrekken over het nut een beroep te doen op de bemiddeling zal enkel van toepassing zijn op procedures ingeleid na de inwerkingtreding van deze bepaling. Het is immers weinig zinvol om partijen nog in de laatste fase van een rechtsprocedure te wijzen op de mogelijkheid tot bemiddeling. Niets belet hen evenwel om deze stap vooralsnog te zetten zo zij dit wenselijk achten.

Nr. 8 VAN DE HEER TERWINGEN

Art. 5 (nieuw)

Een artikel 5 invoegen, luidend als volgt:

“Art. 5. De Koning bepaalt het tijdstip van inwerkingtreding van artikel 1/1 van deze wet.”

VERANTWOORDING

Aangezien de Koning door het amendement tot invoering van een artikel 1/1 belast wordt met de opstelling van een informatiebrochure en een lijst van erkende bemiddelaars gespecialiseerd in familiezaken, kan deze bepaling maar pas in werking treden van zodra deze brochure en deze lijst beschikbaar zijn.

Nr. 9 VAN DE HEER TERWINGEN

Opschrift

Het opschrift vervangen als volgt:

“Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek wat de persoonlijke verschijning en de poging tot verzoening bij echtscheiding betreft en tot invoering van een kennisgeving over het bestaan en het nut van bemiddeling in echtscheidingszaken”.

VERANTWOORDING

Dit amendement wijzigt het opschrift in het licht van de aanpassingen aangebracht door de vorige amendementen die een informatieverstrekking door de griffier over het bestaan en het nut om een beroep te doen op de bemiddeling bedoeld in het zevende deel van het Gerechtelijk Wetboek invoeren.

Raf TERWINGEN (CD&V)

médiation lors de l'intentement d'une action en divorce, ne s'appliquera qu'aux procédures introduites après l'entrée en vigueur de cette disposition. Dans la dernière phase d'une procédure judiciaire, il n'est en effet guère utile d'attirer l'attention des parties sur la possibilité d'une médiation. Si elles le jugent opportun, rien ne les empêche toutefois d'encore y recourir.

N° 8 DE M. TERWINGEN

Art. 5 (nouveau)

Ajouter un article 5 rédigé comme suit:

“Art. 5. Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur de l'article 1er/1 de la présente loi.”

JUSTIFICATION

Dès lors que l'amendement tendant à insérer un article 1er/1 confie au Roi le soin d'élaborer une brochure d'information et de dresser une liste de médiateurs agréés, spécialisés en matière familiale, cette disposition ne peut entrer en vigueur que lorsque ladite brochure et ladite liste seront disponibles.

N° 9 DE M. TERWINGEN

Intitulé

Remplacer l'intitulé par ce qui suit:

“Proposition de loi modifiant le Code judiciaire en ce qui concerne la comparution personnelle et la tentative de conciliation en cas de divorce et instaurant une information sur l'existence et sur l'utilité de la médiation en matière de divorce”.

JUSTIFICATION

Le présent amendement modifie l'intitulé à la lumière des adaptations apportées par les amendements précédents, instaurant une information par le greffier concernant l'existence de la médiation visée à la septième partie du Code judiciaire et l'utilité d'y recourir.